

MINISTERUL MUNCII ȘI PROTECȚIEI SOCIALE AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY OF LABOUR AND SOCIAL PROTECTION OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA

str. Vasile Alecsandri 1, MD-2009, mun. Chișinău
Tel. +373 22 804 402, +373 22 804 496; e-mail: secretariat@social.gov.md web: <https://social.gov.md>

29.01.2024 Nr. 07/467
La nr. 08-06-13673 din 29.12.2024

Cancelaria de Stat

Dlui Igor ZUBCU
Președintele Confederației Naționale
a Sindicatelor din Moldova
e-mail: office@cnsm.md

La indicația Cancelariei de Stat, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a examinat demersul dlui Igor Zubcu, președinte al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova, prin care se solicită prezentarea opiniei instituționale asupra celor expuse și examinarea oportunității implementării măsurilor propuse în cadrul ședinței din data de 15 decembrie 2023 a membrilor Consiliului General al Confederației Naționale a Sindicatelor din Moldova și în limitele competențelor funcționale comunică următoarele.

- elaborarea și adoptarea unei Hotărâri de Guvern care să prevadă stabilirea graduală, până în anul 2027, a salariului minim în mărime de 50% din salariul mediu lunar pe economie, în conformitate cu prevederile Cartei sociale europene revizuite și Directivei UE nr. 2022/2041 privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană;

Întru stabilirea unei politici clare în procesul de calculare a salariului minim, a fost elaborată foaia de parcurs ce ține de adecvarea stabilirii salariului minim, în care sunt prezentate scenariile ce va garanta dreptul la o remunerație echitabilă, astfel încât să asigure un nivel de trai decent salariaților.

Au fost propuse 3 scenarii de aplicare a valorilor de referință orientative pentru estimarea criteriilor care stau la baza determinării nivelului de stabilire graduală a salariului minim și a ghida evaluarea gradului de adecvare a salariilor minime legale: 1) 60% din salariul median brut; 2) 50% din salariul mediu lunar pe economie, prognozat; 3) 50% din câștigul salarial mediu lunar nominal brut. Această foaie de parcurs urmează a fi supusă consultărilor cu partenerii sociali în cadrul Comisiei Naționale de Consultări și Negocieri Colective.

Conform Planului național de acțiune pentru aderarea Republicii Moldova la Uniunea Europeană 2024-2027, ratificarea Directivei UE 2022/2041 privind salariile minime adecvate în UE din 19 octombrie 2022 este programată să fie transpusă în septembrie 2025.

- perfecționarea cadrului legal în domeniul salarizării în sectorul real pentru asigurarea unei salarizări echitabile și excluderii lacunelor, care favorizează economia informală;

Ajustarea cadrului legal în domeniul salarizării pentru sporirea clarității și a echității sistemului de salarizare (elaborarea și aprobarea modificărilor la Legea salarizării nr. 847/2002 și la Hotărârea Guvernului nr. 743/2002 cu privire la salarizarea angajaților din unitățile cu autonomie financiară), este planificată pentru semestrul I al anului 2024. La etapa actuală, subiectul se documentează și se va examina, inclusiv în cadrul Grupului de lucru (instituit prin Ordinul MMPS nr.87/2023) pentru elaborarea și fundamentarea propunerilor de ajustare a cadrului normativ în domeniul salarizării, care se preconizează pentru luna ianuarie 2024.

- modificarea cadrului legal privind exercitarea unor activități necalificate cu caracter ocazional, desfășurate de zilieri;

În procesul de implementare a Legii nr. 22/2018 s-au identificat deficiențe a procedurilor de înregistrare și ținere a evidenței zilierilor, respectiv, ministerul analizează oportunitatea de revizuire a modalității de evidență și plată a muncii zilierilor în agricultură prin introducerea mecanismului de vouchere.

- perfecționarea Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii pentru asigurarea unui trai decent tuturor beneficiarilor de pensii;

Sistemul public de asigurări sociale este întemeiat pe anumite principii care fac posibilă organizarea și funcționarea eficientă a acestuia, două din ele fiind - *principiul egalității*, care asigură tuturor participanților la sistemul public - contribuabili și beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege, precum și *principiul contributivității*, conform căruia drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.

Astfel, contribuția de asigurări sociale nu reprezintă doar o plată obligatorie dar și o condiție prioritară pentru acordarea dreptului la prestațiile de asigurări sociale și determinarea mărimii acestora.

Totodată, informăm că în vederea sporirii gradului de protecție socială și garantării unui trai decent persoanelor vârstnice, pensiile se indexează și se majorează anual la 1 aprilie.

Scopul indexării anuale este reactualizarea periodică a mărimii pensiilor de asigurări sociale de stat, care este specifică prin caracterul său anual, permanent și obligatoriu.

Potrivit art. 13 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, coeficientul de indexare constituie rata inflației la sfârșitul anului precedent, exprimată prin creșterea prețurilor de consum în luna decembrie a anului respectiv față de aceeași lună a anului premergător. Coeficientul de indexare se stabilește de către Guvern.

Totodată, în conformitate cu art. 13¹ al Legii menționate, quantumul pensiilor calculat în conformitate cu prezenta lege se majorează anual la 1 aprilie în sumă fixă. Suma fixă se determină prin multiplicarea quantumului pensiei medii cu 50% din creșterea produsului intern brut în anul precedent, exprimat în prețuri comparabile. Suma fixă se stabilește de către Guvern.

- includerea în stagiul de cotizare necesar pentru stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă a perioadei de îngrijire a unui copil până la vârsta de 3 ani și a perioadei de rezidențiat;

Avînd în vedere principiile enunțate mai sus, distingem că, în cadrul sistemului public de asigurări sociale pentru a beneficia de pensie conform Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, una din condițiile esențiale este *stagiul de cotizare*, care reprezintă însumarea perioadelor de activitate în care au fost plătite contribuțiile de asigurări sociale la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Cu toate acestea, Legea privind sistemul public de pensii prescrie, prin derogare de la principiile enunțate, asimilarea anumitor perioade necontributive stagiului de cotizare.

Astfel, conform modificărilor operate prin Legea 290/2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, alineatul (2) al articolului 5 din Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, perioadele necontributive ale asiguratului asimilate stagiului de cotizare a fost completat cu următoarea poziție: „e) perioada de rezidențiat în învățământul postuniversitar obligatoriu;”.

Totodată, menționăm că în conformitate cu prevederile Regulamentului privind modalitatea de calculare a pensiilor și modalitatea de confirmare a stagiului de cotizare pentru stabilirea pensiilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 165/2017, stagiul de cotizare pentru stabilirea pensiei include perioade contributive și perioade necontributive.

Perioadele necontributive se consideră perioadele în care persoana nu este supusă asigurărilor sociale, dar, în temeiul legii, se includ în stagiul de cotizare.

În conformitate cu prevederile subpunctului (6) al punctului 61 din Regulamentul sus menționat, perioada de rezidențiat (internatura și secundariatul clinic) în învățământul postuniversitar obligatoriu se asimilează stagiului de cotizare ca perioadă necontributivă a asiguratului.

În context, subliniem că baza de calcul a pensiei o constituie venitul mediu lunar asigurat din toată perioada de activitate, valorizat la momentul stabilirii pensiei.

Concomitent, informăm că potrivit articolului 15² al Legii nr. 156/1998, introdus prin Legea nr. 208/2021 pentru modificarea Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, dreptul la pensie anticipată pentru carieră lungă se acordă persoanelor care **au realizat un stagiul contributiv de cotizare** cu 5 ani pentru bărbați și cu 3 ani pentru femei mai mare decât cel prevăzut la art. 42 alin. (1) din Legea nr. 156/1998.

La calcularea stagiului de cotizare necesar acordării pensiei anticipate pentru carieră lungă **nu se iau în calcul perioadele necontributive** prevăzute la art. 5 alin. (2) din Legea sus-menționată.

La data îndeplinirii cumulative a condițiilor pentru acordarea pensiilor pentru limită de vârstă prevăzute la art. 15 alin. (1) din Legea nr. 156/1998 se acordă, la cerere, pensie pentru limită de vârstă prin adăugarea perioadelor necontributive asimilate și a celor contributive.

Reieșind din cele expuse supra, deoarece *perioada de rezidențiat în învățământul postuniversitar obligatoriu*, în sensul Legii nr. 156/1998, este expres indicată ca perioadă necontributivă la articolul 5 alineatul (2) litera e), iar *perioada de îngrijire a unui copil pînă la vârsta de 3 ani* este expres indicată ca perioadă necontributivă la articolul 5 alineatul (2) litera b), temeii legitim de a include perioadele menționate în stagiul de cotizare la stabilirea dreptului la pensie anticipată pentru carieră lungă ca perioadă contributivă, nu este.

- elaborarea unui mecanism distinct de calculare și stabilire a pensiilor pentru angajații din sectorul agrar;

Începând cu anul 1999, sistemul public de asigurări sociale este întemeiat pe anumite principii care fac posibilă organizarea și funcționarea eficientă a acestuia, două din ele fiind - *principiul egalității*, care asigură tuturor participanților la sistemul public - contribuabili și beneficiari - un tratament nediscriminatoriu în ceea ce privește drepturile și obligațiile prevăzute de lege, precum și *principiul contributivității*, conform căruia drepturile de asigurări sociale se cuvin pe temeiul contribuțiilor de asigurări sociale plătite.

Potrivit prevederilor Legii nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, dreptul la pensie în sistemul public de pensii se stabilește în baza criteriilor unificate (vârsta de pensionare, durata stagiului de cotizare) pentru toți salariații (indiferent de funcția salariatului, caracterul muncii, importanța domeniului de activitate, etc.).

Or, pensia este un drept bănesc convenit asiguratului, corelativ obligațiilor privind plata contribuțiilor de asigurări sociale de stat.

De asemenea, ținem să menționăm că începând cu 1 aprilie 2017 se aplică o nouă formulă de calcul care asigură interdependența dintre contribuțiile sociale achitate și mărimea viitoarei pensiei, indiferent de ramura de activitate fie sectorul agrar sau alte ramuri ale economiei naționale.

Mai mult ca atât, pensia minimă se instituie în același cuantum atât pentru economia națională, cât și din agricultură.

Or, de la 1 aprilie 2023, cuantumul pensiei minime pentru limită de vârstă constituie 2620,62 lei (atât pentru lucrătorii din agricultură, cât și pentru lucrătorii din economia națională).

Amintim că pînă la 1 aprilie 2017, cuantumul mărimii minime a pensiei se determina diferențiat pentru lucrătorii din agricultură față de lucrătorii din economia națională, inclusiv se diferenția modul de calcul a pensiei pentru lucrătorii din agricultură.

În context, întru asigurarea principiilor organizării și funcționării sistemului public de asigurări sociale, atât persoanele care au activat/activează în sectorul agrar, cât și persoanele care au activat/activează în alte ramuri ale economiei naționale, au dreptul la pensie în condițiile prevăzute de Legea nr. 156/1998 privind sistemul public de pensii, în temeiul contribuțiilor de asigurări sociale achitate.

- elaborarea și adoptarea unui document de politici în domeniul combaterii economiei informale;

La etapa actuală, MMPS este în proces de elaborare/definitivare, cu suportul ILO, a proiectului Programului național de reducere a muncii nedeclarate pentru anii 2024-2025 (care se va propune spre aprobare, tentativ, în februarie 2024), pe marginea căruia au fost organizate consultări cu părțile interesate în octombrie 2023, în particular pe platforma Grupului de lucru pentru coordonarea și realizarea unor acțiuni conexe elaborării Programului, instituit prin Ordinul MMPS nr.130/2023, la care sunt parte reprezentanții CNSM.

- crearea și implementarea, cât mai urgente, a Registrului electronic al salariaților din Republica Moldova;

Subiectul necesită documentare și o abordare complexă de concept și resurse pentru implementare, care implică inclusiv alte autorități interesate (în particular MF, SFS, ISM etc) și entități asociative ale angajatorilor și salariaților.

- stabilirea, numai puțin de 80 de mil. de lei pentru anul 2024, a cheltuielilor de recuperare a sănătății prin tratament balneo-sanatorial și reabilitare pentru persoanele asigurate;

Potrivit art. 8 alin. (1) al Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024 nr. 419/2023, prestațiile pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă a salariaților prin tratament balneo-sanatorial în instituții specializate se finanțează de către Casa Națională de Asigurări Sociale de la bugetul asigurărilor sociale de stat.

Potrivit prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 290/2010 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la prestațiile în sistemul public de asigurări sociale pentru prevenirea îmbolnăvirilor și recuperarea capacității de muncă a asiguraților prin tratament balneo-sanatorial, cheltuielile legate de realizarea prevederilor Regulamentului menționat se efectuează în limitele alocațiilor prevăzute în acest scop în bugetul asigurărilor sociale de stat.

În context, menționăm că Ministerul Muncii și Protecției Sociale va examina suplimentar propunerea respectivă urmare a identificării mijloacelor financiare necesare din bugetul asigurărilor sociale de stat în acest sens.

- consolidarea parteneriatului social în sfera muncii la toate nivelurile (național, ramural, teritorial, de unitate);

În vederea consolidării parteneriatului social în sfera muncii la toate nivelurile, precum și pentru impulsivarea dialogului social au fost întreprinse și continuă să se întreprindă anumite acțiuni

În speță, prin Hotărârea Guvernului nr. 363/2021 pentru modificarea anexei la Hotărârea Guvernului nr. 1259/2006 privind aprobarea componenței părții guvernamentale în cadrul Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, Ministrul Muncii și Protecției Sociale a fost numit coordonator al părții guvernamentale a CNCNC și asigură totodată președinția Comisiei.

Menționăm că Secretariatul CNCNC este asigurat de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale (Legea nr. 182/2023).

Având în vedere acțiunile preconizate în Planul național de acțiuni de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024 – 2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, Capitolul 19 Politică socială și ocuparea forței de muncă, devine necesar să se înregistreze progrese esențiale prin întreprinderea măsurilor de consolidare a dialogului social și fortificarea capacităților partenerilor sociali prin operarea modificărilor legislative.

Astfel, în Planul de Acțiuni a Guvernului pentru anul 2024 este prevăzută modificarea unor acte normative (Legea sindicatelor nr.1129/2000 și Legea patronatelor nr.976/2000) în vederea consolidării capacităților entităților de dialog social. Operarea modificărilor are drept scop asigurarea respectării drepturilor entităților sindicale și patronale și a standardelor fundamentale de muncă, în conformitate cu standardele europene și convențiile Organizației Internaționale a Muncii (OIM).

Considerăm relevant să subliniem că a fost demarat procesul de consultări între ministere, patronate și sindicate de ramură, pentru reluarea activității comisiilor tripartite la acest nivel sau, după caz, crearea unor comisii noi, inclusiv cu structură bipartită (în ramurile în care nu există unul dintre partenerii social).

Subsidiar, una din prioritățile pentru anul 2024 rămîne dezvoltarea și fortificarea dialogului social în Republica Moldova, impulsivarea parteneriatului social la toate nivelurile și întărirea rolului partenerilor sociali și al CNCNC în procesul de elaborare și aprobare a deciziilor în domeniul muncii și probleme social-economice.

- contribuirea la crearea comisiilor pentru consultări și negocieri colective în toate ramurile economiei naționale și asigurarea activității continue a acestora; - contribuirea la crearea comisiilor teritoriale pentru consultări și negocieri colective în toate raioanele și municipiile și asigurarea activității continue a acestora;

Cât privește negocierile colective la nivel ramural, teritorial și de unitate, acestea au loc, respectiv în cadrul Comisiilor la nivel de ramură și teritoriu, precum și în cadrul comisiilor de dialog social „angajator-salariați” create în cadrul unităților.

Pentru dezvoltarea și promovarea parteneriatului social, dar și pentru consolidarea rolului tuturor actorilor în procesul de elaborare și adoptare a deciziilor în domeniul muncii și celui social-economic, Guvernul, CNSM și CNPM la data de 29 iulie 2022 în cadrul ședinței CNCNC au semnat Convenția colectivă *cu privire la dezvoltarea și promovarea parteneriatului social*.

La ședința CNCNC din 05.05.2023 a fost discutat subiectul reluării activității comisiilor pentru consultări și negocieri colective la nivel de ramură.

Ca urmare, reprezentanții Guvernului, patronatelor și sindicatelor de nivel național au susținut necesitatea reluării activității comisiilor de ramură pentru a asigura desfășurarea consultărilor și negocierilor colective între partenerii sociali și soluționarea chestiunilor existente.

- elaborarea, cu participarea partenerilor sociali, a unui mecanism care să prevadă acoperirea cu negocieri colective a circa 80% din salariați, conform prevederilor Directivei UE privind salariile minime adecvate în Uniunea Europeană:

PNA 2024-2027 prevede transpunerea Directivei UE 2022/2041 a Parlamentului European și a Consiliului din 19 octombrie 2022 privind salariile minime adecvate în UE în septembrie 2025, care stabilește norme ce promovează salariile minime legale adecvate, **unul din obiectivele de reglementare a cărei este promovarea negocierilor colective pentru stabilirea salariilor.**

În acest sens, se vor concentra eforturile pentru elaborarea unui mecanism care să prevadă acoperirea cu negocieri colective a circa 80% din salariați.

- neadmiterea subminării de către Consiliul Economic pe lângă Prim-ministru a statutului și rolului Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective:

Consiliul Economic pe lângă Prim-ministrul RM a fost constituit, prin Hotărârea Guvernului RM nr. 631/2011, în calitate de organ consultativ, în speță, pentru oferirea de expertiză Guvernului din partea mediului de afaceri în elaborarea politicilor publice din domeniile economic, bugetar-fiscal, al comerțului etc. Consiliului i-a fost atribuită misiunea de a facilita dialogul între reprezentanții mediului de afaceri, comunității donatorilor și formatorilor de politici, în vederea dezvoltării unui climat socioeconomic sănătos și a unui mediu de afaceri nediscriminatoriu, transparent și favorabil investițiilor.

Prin Decizia Prim-ministrului nr. 70 din 5 mai 2023 a fost constituită componența Consiliului Economic pe lângă Prim-ministru din 142 de membri, formată din asociații de business, reprezentanți ai comunității de cercetare, reprezentanți ai autorităților și instituțiilor publice și reprezentanți ai organizațiilor internaționale active în domeniul reformelor mediului de afaceri, în care se regăsește inclusiv Confederația Națională a Patronatului din Republica Moldova și Confederația Națională a Sindicatelor din Moldova.

În context, Consiliul economic pe lângă Prim-ministrul RM asigură o comunicare echidistantă și nediscriminatorie cu toți actorii, inclusiv și cu membrii Comisiei Naționale pentru Consultări și Negocieri Colective, din care CNSM și CNPM de asemenea fac parte.

- revenirea la consultări și negocieri colective în problemele ce țin de domeniile muncii și cel social-economic pe platforma Comisiei naționale pentru consultări și negocieri colective, a consiliilor de specialitate ale acesteia, precum și a grupurilor de lucru tripartite create sub egida Ministerului Muncii și Protecției Sociale din reprezentanții partenerilor sociali (Guvern, Patronate, Sindicate);

- asigurarea activității continue a Comisiei naționalei pentru consultări și negocieri colective, reformatarea și reanimarea consiliilor de specialitate ale acesteia, asigurarea coordonării cu aceasta a tuturor proiectelor de acte normative din domeniile muncii și cel social-economic și dezvoltarea capacității Secretariatului acesteia în ceea ce privește examinarea și avizarea proiectelor de acte normative din domeniile muncii și cel social-economic;

O prerogativă al CNCNC constituie dreptul de a examina proiectele de acte normative din domeniul muncii și cel social-economic. Legea nr. 245/2006 prevede expres că proiectele acestor acte normative urmează a fi coordonate în mod obligatoriu cu CNCNC.

Subsidiar, comunicăm că pe platforma Ministerului Muncii și Protecției Sociale la data de 23.01.2024 a avut loc ședința grupului de lucru tripartit pe marginea proiectului de lege cu privire la modificarea unor acte normative (număr unic 1125/MMPS/2023).

- urgentarea ratificării Convenției Organizației Internaționale a Muncii nr. 190/2019 privind eliminarea violenței și a hărțuirii la locul de muncă;

Convenția Organizației Internaționale a Muncii nr. 190 privind violența și hărțuirea în lumea muncii, adoptată la Geneva la 21 iunie 2019, a fost ratificată de către Republica Moldova la data de 28.12.2023.

Subsidiar, menționăm că Convenția OIM nr. 190 este primul instrument care stabilește standarde internaționale ce țin de combaterea hărțuirii și a violenței în lumea muncii și se aplică tuturor lucrătorilor din economia formală și informală, inclusiv voluntarilor, stagiarilor și ucenicilor.

În prezent, întru alinierea legislației naționale la prevederile Convenției notate, ministerul este la etapa de operarea modificărilor a cadrului normativ (*Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154/2003, Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001, Legea securității și sănătății în muncă nr. 186/2008 și Legea cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor nr. 137/2016 - număr unic 1165/MMPS/2023*).

Pentru a realiza prevederile Convenției este necesar de consolidat și fortificat capacitățile instituționale și de implementat mecanisme eficiente de raportare și soluționare a cazurilor de hărțuire și violență, astfel încât inspectorii de muncă, judecătorii, și funcționarii altor autorități competente să poată aplica măsuri atunci sunt depistate cazuri de violență și hărțuire pe criterii de gen și discriminare împotriva anumitor grupuri de salariați.

- elaborarea și adoptarea, cât mai urgentă a actelor normative necesare pentru implementarea prevederilor Convenției OIM nr. 161/1985 privind serviciile de sănătate ocupațională;

Supravegherea sănătății angajaților în raport cu munca în Republica Moldova, este reglementată de Legea nr. 186/2008 securității și sănătății în muncă, Legea nr. 10/2009 privind supravegherea de stat a sănătății publice și Regulamentul sanitar cu privire la supravegherea sănătății lucrătorilor, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1079/2023.

Pentru actualizarea cadrului legal prin Dispoziția Ministerului Sănătății nr. 364 din 18.07.2023 a fost instituit grupul de lucru pentru elaborarea proiectului de hotărâre privind transpunerea integrală a prevederilor legislației Uniunii Europene conform angajamentelor asumate prin acordul de asociere RM – UE și în final a fost elaborat draftul de concept.

- racordarea, cât mai urgentă, a Legii privind controlul de stat asupra activității de întreprinzător nr. 131/2012 și a Legii privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001 la prevederile Convențiilor OIM nr. 81 privind inspecția muncii în industrie și comerț și nr. 129 privind inspecția muncii în agricultură - excluderea Inspectoratului de Stat al Muncii de sub incidența Legii nr.131/2012:

Prin Legea cu privire la modificarea unor acte normative (combaterea muncii nedeclarate) nr. 355/2023 a fost modificată Legea privind Inspectoratul de Stat al Muncii nr. 140/2001. Prin modificarea respectivă în Legea nr. 140/2001 a fost completată cu articolul 11⁵. Acest articol prevede constatarea prin metode și surse indirecte a achitării salariului sau a altor plăți fără reflectarea acestora în evidența contabilă.

Potrivit acestui articol, la verificarea respectării interdicțiilor legale de achitare a salariului sau a altor plăți fără reflectarea acestora în evidența contabilă, pentru stabilirea faptului achitării salariului sau a altor plăți fără reflectarea acestora în evidența contabilă, inspectorul de muncă aplică metode și surse indirecte în baza următorilor indicatori:

- a) salariul mediu în întreprindere pentru salariați cu activitate similară, cu excepția salariilor managementului de top;
- b) salariul mediu pe sector pentru salariați cu activitate similară sau salariul specificat în convenția colectivă la nivel de ramură și/sau contractul colectiv de muncă aplicabile;
- c) informații obținute în urma schimbului de date cu autoritățile publice;
- d) alte informații stabilite de Guvern.

Legea 355/2023 operează modificări și în Legea cu privire la controlul de stat asupra activităților de întreprinzător 131/2012. În acest sens, la articolul 19 din Legea nr.131/2012 alineatul (1) a fost completat cu norma care permite inițierea și realizarea controlului inopinat în cazul deținerii informațiilor/indiciilor privind utilizarea muncii nedeclarate, achitarea salariului sau a altor plăți fără reflectarea acestora în evidența contabilă, privind traficul de ființe umane sau exploatarea în muncă la angajator.

Modificările aduse Legii 140/2001 și Legii 131/2012 contribuie la diminuarea gradului de neconformitate a acestora cu cadrul normativ internațional din domeniul inspecției muncii (Convențiile OIM 81 și 129).

- fortificarea capacităților instituționale ale Inspectoratului de Stat al Muncii (resurse umane, tehnica de calcul, sisteme informaționale etc.):

Conform Planului Național de Dezvoltare 2024-2026 (PND), la poziția 34 se regăsește acțiunea ce ține de modernizarea și sporirea eficienței Inspectoratului de Stat al Muncii în vederea îmbunătățirii activităților de inspecție (sensibilizare, informare, consultare, prevenire și control). În acest sens, se vor concentra eforturile pentru realizarea acțiunii în termenul stabilit, în speță trim. III, anul 2025.

- urgentarea elaborării și aprobării unui Program național în domeniul securității și sănătății în muncă:

Securitatea și sănătatea în muncă este declarată de către Organizația Internațională a Muncii un principiu și un drept fundamental în sfera muncii. În acest context, Ministerul Muncii și Protecției Sociale acordă atenție majoră domeniului securității și sănătății în muncă. Mai cu seamă, Ministerul

își îndreaptă interesul asupra securității și sănătății salariaților din domeniile cu riscuri înalte de accidentare precum sunt Construcțiile, Industria prelucrătoare, Agricultură, Transporturi și depozitare și este preocupat de o abordare programatică a acestui interes.

Astfel, Ministerul elaborează un Program de ameliorare a securității și sănătății în muncă în domenii cu risc înalt de accidentare și îmbolnăvire pentru anii 2024-2028. Programul urmărește descreșterea continuă a numărului de accidente de muncă. Totodată Programul țintește următoarele obiective :

Creșterea nivelului de conformitate și de aplicare a cadrului normativ din domeniul securității și sănătății;

Creșterea numărului de angajatori și angajați din sectoarele cu risc sporit de accidentare și/sau îmbolnăvire care au cunoștințe în domeniul securității și sănătății în muncă;

Cultură de securitate și sănătate în muncă de nivel înalt.

Obiectivele respective urmează să fie atinse printr-un șir de acțiuni care să asigure:

- Cadru normativ în domeniul securității și sănătății în muncă îmbunătățit (mai simplu, mai clar, mai aliniat la cele mai bune practici UE);

- Sistem de instruire și pregătire în materie de securitate și sănătate în muncă definit și pus în aplicare cu precădere în sectoarele cu risc sporit de accidentare și/sau îmbolnăvire;

- Model funcțional de supervizare a securității și sănătății în muncă în sectoarele cu risc sporit de accidentare și/ sau îmbolnăvire, aplicat de Inspectoratul de Stat al Muncii;

- Dialog social în domeniul securității și sănătății în muncă dezvoltat și eficient, la toate nivelurile, axat pe prevenire și protecție.

- neadmiterea flexibilizării și liberalizării excesive a legislației muncii în detrimentul drepturilor, garanțiilor și intereselor legale ale salariaților (respectarea prevederilor art. 371 din Acordul de Asociere RM-UE, care nu admite încurajarea comerțului sau a investițiilor prin reducerea nivelurilor de protecție prevăzute în legislația națională în materie de mediu sau de muncă):

În parcursul de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană, Ministerul Muncii și Protecției Sociale își asumă responsabilitatea monitorizării transpunerii conforme a legislației și standardelor UE din domeniul social și al muncii.

Adițional, se remarcă că, în procesul de armonizare/elaborare a legislației naționale, se cooptează mereu partenerii sociali, iar semnarea *Declarației partenerilor sociali privind susținerea cursului de integrare europeană a Republicii Moldova* este o dovadă elocventă în acest sens.

- elaborarea și adoptarea, cât mai urgentă, a unui act normativ în vederea excluderii impedimentelor în activitatea organizațiilor sindicale (cu statut de persoane juridice, obținut în baza statutelor centrelor sindicale național ramurale), dar neînregistrate în Registrul de stat al persoanelor juridice.

Având în vedere acțiunile preconizate în Planul național de acțiuni de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană pentru anii 2024 – 2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 829/2023, Capitolul 19 Politică socială și ocuparea forței de muncă, este necesar să se înregistreze progrese esențiale prin întreprinderea măsurilor de consolidare a dialogului social și fortificarea capacităților partenerilor sociali prin operarea modificărilor legislative.

Astfel, în Planul de Acțiuni a Guvernului pentru anul 2024 ca acțiune este inclusă modificarea unor acte normative (Legea sindicatelor nr.1129/2000 și Legea patronatelor nr.976/2000) în vederea consolidării capacităților entităților de dialog social.

Operarea modificărilor are drept scop asigurarea respectării drepturilor entităților sindicale și patronale și a standardelor fundamentale de muncă, în conformitate cu standardele europene și convențiile Organizației Internaționale a Muncii (OIM).

Secretar de Stat

Corina AJDER

Ex: Oxana Dubovicenco

e-mail: oxana.dubovicenco@social.gov.md

Tel.: 022 804 421

Ex.: Natalia Pulbere,

e-mail: natalia.pulbere@social.gov.md

Tel. 022 804 465